

L' ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRAFICA.

Jurat de la Exposició Universal de Barcelona

En virtut de lo disposat per la R. O. publicada en la *Gaceta de Madrid* del 30 d' Agost darrer, al objecte de fomentar lo desenvollop de la Agricultura del nostre pays per medi dels premis que per altre concepte obtingan en la Exposició Universal de Barcelona los expositors de las classes 119, 120 y 121 del catàlech general de la mateixa, concedits per lo Ministeri de Foment, se fá á saber als expositors que 's cregan ab dret á las recompensas avans ditas:

1.er. Que las que s' han d' adjudicar son las següents:

A. Una sembradora, una segadora y una binadora, als expositors de las tres mellors colleccions de cereals.

B. Una segadora, una fenificadora y un rascle, als expositors de las tres mellors colleccions de ferratges.

C. Una collecció d' eynas pera 'l cultiu de la horta, al expositor de la mellor collecció d' hortalissas.

D. Una collecció d' eynas pera jardinería, al expositor mes notable en aquest ram.

E. Una colecció d'eynas d'arbricultura, al expositor de la mes notable colecció de fruytas.

F. Un filtre, al expositor de la mellor colecció d'olis.

G. Una bomba pera trafegar, un escalfador y una colecció de eynas pera 'l conreu de la vinya, als expositors de las tres mellors coleccions de vins.

H. Una bregadora, al expositor de la colecció mes notable de llins ó cánems.

I. Una prempsa, una mantiguera, un malaxador, als expositors de las tres mellors coleccions de fromatges ó mantegas.

2.^{on} Que per obter als premis anteriors, es condició necessaria que las coleccions á las quals s'adjudiquin, sían de producció espanyola, que 'ls expositors fassin constar que conrehuan directament com á *minimum*: los de cereals, una extensió de cinch hectáreas; los de farratges, de duas hectáreas; los d'oli, de cinch hectáreas; los de vinyas, de cinch hectáreas; los de lli y cánem, d'una hectárea; y 'ls que 's dedican á la fabricació de fromatges y mantegas, que elaboran anyalment deu mil litres de llet.

Las mistelas en Fransa

En virtud de la circular aduanera de M. Pallain, director general d'Aduanas en Fransa, no serán admesas en la vehina República las mistelas, de manera que al partir del primer del mes corrent los drets d'importació sobre tals caldos se cobrarán segons sa forsa alcohólica total. En la circular se tracta solament dels vins muts ó fortament encabessats? més ab ser

així, los negociants francesos y molts periódichs comensan á combatir la mida ab observacions que no 'ns semblan fora de lloch.

Per de prompte, diu la *Chronique vinicole*, desitjariam sapiguer com se las arreglarán los empleats pera coneixer d' una manera segura que un vi está ó no está molt encabessat; cuan aquest vi será per si mateix licorós y suficientment alcohólich pera conservar son grau de licor. ¿Se podrá classificar en aquesta categoria los vins més ó ménos fins d' Oporto ó de Málaga, y 'ls moscatells de cualsevulga procedencia que serveixen pera la fabricació d' aperitius? No ho creyém, encare que aquestos vins, bastant coneguts, casi sempre s' obtenen empleant vins muts d' Espanya, designats mes frecuentment ab lo nom de mistelas. Induptablement encara correrán bons dias pera los químichs dels laboratoris. Com si no existissin ja sobrats motius de complicacions entre 'l comers y la química oficial, així com entre 'ls catadors matriculats, compreném que era necessari crear novas causas. Per la decisió de que 's tracta nos porta á expressar altres observacions mes importants cuant al fondo, y que, per lo menys enteném així, probarán una vegada més que 'ls gefes de nostra Administració son tan desacertats que encar pretenint tenir apariencias de rahó, posan los peus al coll, rebassant lo límit en circunstancias deplorables pera el comers y sens cap benefici pera nostres productors.

La circular suposa que s' ha acordat aquesta mida pera satisfer á las reclamacions dels productors francesos que pagan los impostos interiors sobre l' alcohol que emplean. Aquestas duas asercions son altres tants errors, si es que no son duas asercions voluntarias contrarias á la veritat. Desde llavors nos complauría bastant que la Administració d' Hisenda nos probés que per aqueix fet ha recaudat un céntim sisquera. En efecte, se troba en Fransa un propietari, un destilador de la propia cullita, lo cual pot fer de son alcohol, per consegüent, lo que be li sembla, capás d' elevar sos mostos desde 0° á 14 ó 15° pagant al fisch lo molt modest y molt agradable dret de 150 franchs per litro d' alcohol pur empleat, lo que per cada hectólitro d' aquest vi nacional y patriólich encabessat representaria 2340 franchs per drets, mes lo valor del alcohol de vi, mes lo valor del mateix vi. Desde fa temps nos van habituant las Administracions á certas enormitats, pero, ho confessém, may se 'ns

havia presentat una de semblant. Aquesta mereix ser posada en un cuadro y ser envernissada á conciencia. Además, ¿es cert que aquesta mida pot ser protectora pera 'ls vins indígenes? Per ara, no duptém en respondre que nó. No obstant, som tan proteccionistas com cualsevol altre; y may hem deixat de serho en una época en que aquest títol era mal mirat.

Los vins dolços y muts d' Espanya y d' altres comarcas, afegeix donchs l' articulista, vins que 's coneixen ab lo nom de mistelas ó petits moscatells, son vins especials que, al menys per lo moment, no tenen similars en Fransa. Al prohibir sa entrada no s' obté altre protecció que la de las pansas, las quals van á ser empleadas ventatjosament en la fabricació dels vins necessaris pera edulcorar una inmensa cantitat de aperitius necessaria pera 'l consum. En una paraula, se dará á Grecia y Turquia lo que se haurá arrebatat en Espanya, pero sens motiu ni rahó s' haurá portat la perturbació á tot un comers; s' haurán entorpit operacions molt grans en vías de realisació, en atenció á que casas molt importants tenen fets á Espanya ó á altres parts, demandas de mistela que, com es sabut, solament poden obtindre en lo moment de la recolecció; més també es just afegir que per la diferencia de fetxas que hi ha entre la circular y sa promulgació, s' haurán favoregut ciertas operacions de que haurán pogut aprofitarse los que saben consultar lo calendari secret.

De Lo Somatent.

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Alguna cosa sobre bombas centrífugas.

Alguns anomenan bombas centrífugas totas las que son rotativas, lo qual es un abús de llengüatge que sols serveix pera confondre las ideas. Lógicament deuen dirse bombas centrífugas totas aquellas en las que l' aigua es atreta al centre d' un tambor móvil del costat de la aspiració y projectada cap á la

circunferencia del costat de la repulsió, baix la influencia de *components centrífugas de inercia* engendradas en la rotació rápida de dit tambor. Al contrari es inexacte calificar de centrífugas unas bombas en que la forsa centrífuga no hi desempenyi cap paper. La qüestió de las bombas centrífugas ha sigut tractada de un modo notable y complert en lo tomo XIX de la obra industrial de M. Armengaud. Per lo que toca á las novetats que s' ofereixen desde la publicació de aquest tomo, son mes teóricas que prácticas; son dignes de mención los treballs de Harant y Guibal.

Nosaltres mateixos havém exposat en altre lloch una teoria de la bomba centrífuga deguda al Baró de Greindl. Aquestas bombas han prestat y prestan encara tots los dias grans serveys en los treballs públichs. La bomba centrífuga es barata, fácil d' instal·lar y s' espatlla poch

Los únichs inconvenients generals de las bombas centrífugas son:

1.er Gastar inútilment molt treball motor. La teoria demostra en efecte que son treball útil teórich *maximum* no pot passar del 66 per 100, mentres que lo treball útil teórich d' una bona bomba de pistó ó d' una bona bomba rotativa alcansa mes enllá del 90 per 100: lo qual explica que lo treball real y práctic d' una bomba centrífuga cau sovint sota del 50 per 100. (1.)

2.^{on} Funcionar malament al penetrar de nou la mes petita quantitat d' ayre, atascantse aquest al centro de la bomba y no podent ser expulsat.

3.er Exigir velocitats considerables y transmissions de moviment complicadas, sense poder funcionar mes que á una velocitat *maximum* dessota la qual la bomba no dona pas una sola gota de aygua.

4.^{art} No pujar aygua mes amunt de 10 á 15 metros.

Conclusions sobre las bombas centrífugas. En virtut de tots aqueixos inconvenients creyém que las bombas centrífugas deurán ser poch ó gens empleadas pera pujar aygua en las

(1) Per no citar-ne mes que un exemple fixemnos en lo concurs d' aparatos de submersió que hi hagué en Libourne. Lo primer premi—la medalla de or—fou adjudicat á un conjunt compost d' una locomóvil Hermann-Lachapelle movent una bomba centrífuga Neut y Dumont. La máquina desarrollá 20 caballs efectius, y la bomba n' o pujá á 4, m. 50 més que 151 litros per segon, aixó es, 9 caballs de treball útil, ó sían

$\frac{9}{20} = 45\%$. Es bé de suposar que los altres aparatos foren inferiors en resultat.

empresas agrícolas, tota vegada que 'l problema pot ser resolt de maneres molt mes satisfactorias; y no hi ha cap necessitat de comprar, llogar ó alimentar d' aygua y carbó locomóvils de 20 ó 10 caballs quan se pot lograr lo mateix ab máquinas de 10 y de 5 caballs.

Cop d' ull sobre alguns sistemes particulars de bombas centrífugas.

Passarém depressa per los sistemes mes coneguts y mes empleats de bombas centrífugas y sols dirém algunas paraulas de cada hu en particular.

Entre los mes usats tenim:

(a) Las bombas Neut y Dumont (constructors Jean y Peyrussou, de Lille) notables per sa excel·lent construcció y per lo cuidado ab que son tractats tots los detalls pràctichs, pero menys ditxosas baix lo punt de vista de son efecte útil.

(b) Las bombas Gwynner (explotadas per Pilter) un poch superiors á las precedents com concepció teórica.

(c) Las bombas Coignard (constructor Edoux) las quals també descansan en un estudi teórich especial.

(d) Las bombas Lacour de la Rochelle.

(e) Las bombas Maginot (constructors Quiri et C.) de nirvi cónich central armat de directrius en forma d' hélice. Aquestas bombas nos semblan bonas baix lo punt de vista de son efecte útil y de la facilitat d' expulsió de l' ayre. N' obstant no deixa de ser susceptible de alguna important modificació.

(f) La bomba centrífuga quals principis teórichs de construcció que s' han exposat á la Societat dels enginyers civils

(g) La bomba turbina Harant (constructor Tomasset) descansa igualment sobre una nova teoria complerta en virtut de la qual l' inventor y 'l constructor afirman poder obtenir un efecte útil que arriba fins al 80 % y pujant l' aygua mes amunt que per medi dels altres sistemes de bombas centrífugas.

(h) La bomba Decker y Mot dita la invencible sense cap principi teórich nou, pero que te son cos principal de fácil orientació.

(i) La bomba centrífuga Decœur.

(j) La bomba Farcat (de Saint-Gratien.)

L. P

SECCIÓ DE VARIETATS.

COLÓN

—«Si la tierra no halláis, loco profundo:
Si halláis la tierra, redentor de un mundo.»
(Carta de fray Pérez á Colón.)

Sén rodolar un mon dintre sa pensa
y febrós jorn y nit lo somia ab goig;
mes quan son foll desitx al mar lo llensa
l' humanitat mofantsen, li diu.... boig.

Vola ab navilis d' alas de gavina
Colón en vers la terra tant somiada,
y estripant de la mar fosca cortina
véula dormida als brassos d' una fada.

Com aureneta que 'l vol no refrena
en vers lo niu retorna que ha deixat,
ab un geganti mon, per ferne ofrena
à la mes ignorant humanitat.

.
Avuy, un monument de fama y gloria
qu' escampará la veu ab potent llabi;
las més inmortals planas de la historia
y aquella humanitat, l' hi diuen.... sabi!..

EMILI PASCUAL.

VINS.

América.—Dels vins embarcats pera América, lo govern n' abona 'l vuitanta per cent dels drets corresponents al esperit que contenen.

Mes pera que 's vegi de quina manera la centralisació complica l' engranatje *afavorint* la exportació pera cobrar aquell abono, es necessari lo següent:

Que 'l vi arribi á América, que tornin d' allà 'ls certificats d' haverhi arribat, presentar expedient á la Administració de la provincia, sufrir en ella la corresponent tramitació en la Administració análoga de Madrid, passar d' aquesta, á la Direcció d' Hisenda que 'l retorna á la Delegació de la Provincia á fi de que ho consigní en lo pressupost del mes següent, y donant per sentat que tan *fácil* tramitació no rebí ensopegadas, es probable que l' exportador cobrarà.

De manera, que tenint en compte 'l temps gastat en lo viatge del ví, retorn del certificat d' arribada, tramitació consegüent y *res mes*, trigarà per lo menos un any á reintegrarse l' exportador lo capital desembosat.

Barcelona.—En una reunió que últimament han celebrat en aquesta ciutat los diputats á Corts de las provincias catalanas, se tractà de la vigent lley d' alcoholes, que tanta oposició ha despertat en varias comarcas vinícolas d' Espanya. S' acordà en dita reunió buscar los medis mes convenientes pera obtenir del senyor ministre d' Hisenda una modificació en la mencionada lley. Se sostingué la opinió per los reunits, de que si 's manté en vigor la lley d' alcoholes, los vins de Catalunya tindran d' anar á Fransa en perjudici dels vinicultors y no podran ser exportats directament al mercat de la América del Sur.

Buenos-Aires.—Los vins que 's remeten á Buenos-Aires no son admesos en las aduanas d' aquell pais, si no van acompanyats d' un certificat d' anàlisis practicat per persona ó corporació legalment autorisada.

Sabém d' un exportador que n' hi envià sense dit requisit y no li foren admesos fins á tant, que, retornada una mostra, la feu analizar é hi remeté lo certificat que se li exigia.

Fransa.—Lo govern de la vehina Republica ha aplestat per un any la aplicació de la circular que prohibeix importar vins en-
guixats.

Se tracta així mateix de suspendre la lley de 1887, que imposa 'l dret de cinch franchs per hectólitre de blat, importat vista la insuficiencia de la última cullita